

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 11. januára 2024*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Životné prostredie – Aarhuský dohovor – Článok 9 ods. 3 až 5 – Prístup k spravodlivosti – Občianska profesijná spoločnosť advokátov – Žaloba smerujúca k napadnutiu správnych aktov – Prípustnosť – Podmienky stanovené vnútroštátnym právom – Neexistencia porušenia práv a legitímnych záujmov – Súdne konania, ktoré nie sú nedostupne drahé – Rozdelenie trov konania – Kritériá“

Vo veci C-252/22,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Curtea de Apel Târgu Mureș (Odvolací súd Târgu Mureș, Rumunsko) zo 16. februára 2022 a doručený Súdnemu dvoru 8. apríla 2022, ktorý súvisí s konaním:

Societatea Civilă Profesională de Avocați AB & CD

proti

Consiliul Județean Suceava,

Președintele Consiliului Județean Suceava,

Agentia pentru Protecția Mediului Bacău,

Consiliul Local al Comunei Pojorâta,

za účasti:

QP,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory C. Lycourgos, sudcovia O. Spineanu-Matei, J.-C. Bonichot (spravodajca), S. Rodin a L. S. Rossi,

generálna advokátka: L. Medina,

tajomník: R. Șereș, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 4. mája 2023,

* Jazyk konania: rumunčina.

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Societatea Civilă Profesională de Avocați AB & CD, v zastúpení: D. Ionescu, P. F. Plopeanu a I. Stoia, avocați,
- Președintele Consiliului Județean Suceava, Consiliul Județean Suceava, v zastúpení: Y. Beșleagă a V. Stoica, avocați,
- írská vláda, v zastúpení: M. Browne, Chief State solicitor, A. Joyce a M. Tierney, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci B. Foley, D. McGrath, SC a E. Burke-Murphy, BL,
- poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: G. Gattinara a G. Wils, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 13. júla 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2 ods. 4 a článku 9 ods. 3 až 5 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, ktorý bol podpísaný v Aarhuse 25. júna 1998 a schválený v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2005/370/ES zo 17. februára 2005 (Ú. v. EÚ L 124, 2005, s. 1, ďalej len „Aarhuský dohovor“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Societatea Civilă profesională de Avoca implementi AB & CD, občianskou profesijnou spoločnosťou advokátov založenou podľa rumunského práva (ďalej len „AB & CD“), a rôznymi verejnými subjektmi vo veci zákonnosti správnych aktov, ktoré tieto subjekty prijali na účely výstavby skládky v obci Pojorâta (Rumunsko), konkrétne územného plánu zo 16. septembra 2009 a stavebného povolenia z 3. októbra 2012.

Právny rámec

Medzinárodné právo

- 3 Článok 2 Aarhuského dohovoru, nazvaný „Definície“, v odsekoch 4 a 5 stanovuje:

„4. ‚Verejnosť‘ znamená jednu alebo viac fyzických osôb alebo právnických osôb a v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo praxou ich združenia, organizácie alebo skupiny.

5. ‚Zainteresovaná [dotknutá – *neoficiálny preklad*] verejnosť‘ znamená verejnosť, ktorá je alebo by mohla byť ovplyvnená rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia, alebo sa o tento proces zaujíma; pre potreby tejto definície sa mimovládne organizácie podnecujúce k ochrane životného prostredia a spĺňajúce všetky požiadavky vnútroštátneho práva považujú za zaujímajúce sa o rozhodovací proces.“

4 Článok 3 ods. 8 Aarhuského dohovoru uvádza:

„Každá strana zabezpečí aby osoby, ktoré uplatňujú svoje práva v súlade s ustanoveniami tohto dohovoru, neboli za to trestané, pokutované, prenasledované alebo akýmkoľvek spôsobom obťažované. Toto ustanovenie neovplyvňuje právo vnútroštátnych súdov udeliť primerané poplatky v súdnom konaní.“

5 Článok 9 Aarhuského dohovoru s názvom „Prístup k spravodlivosti“ v odsekoch 2 až 5 stanovuje:

„2. Každá strana, v rámci svojho vnútroštátneho práva, zabezpečí, aby členovia zainteresovanej [dotknutej – *neoficiálny preklad*] verejnosti

a) majúci dostatočný záujem alebo, alternatívne,

b) ak pretrváva porušovanie ich práva [namietajúci porušovanie práva – *neoficiálny preklad*] v prípadoch, kde to právne predpisy strany upravujúce správne konanie požadujú ako predbežnú podmienku,

mali prístup k procesu preskúmania pred súdom a/alebo iným nezávislým a nestranným orgánom ustanoveným na základe zákona s cieľom napadnúť vecnú a procesnú zákonnosť akéhokoľvek rozhodnutia, úkonu alebo opomenutia, podliehajúc článku 6 a v prípadoch stanovených vnútroštátnym právom a bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 3, a iným relevantným ustanoveniam tohto dohovoru.

O tom, čo predstavuje dostatočný záujem a porušovanie práva, bude rozhodnuté v súlade s požiadavkami vnútroštátneho práva a v súlade s cieľom dať zainteresovanej [dotknutej – *neoficiálny preklad*] verejnosti široký prístup k spravodlivosti v rámci rozsahu pôsobnosti tohto dohovoru. Na tento účel sa záujem akejkoľvek mimovládnej organizácie, ktorá spĺňa požiadavky uvedené v článku 2 ods. 5, považuje za dostatočný na účely písmena a). Tieto organizácie budú považované za také, ktorých práva môžu byť porušené na účely písmena b).

...

3. [Okrem toho], bez toho, aby boli dotknuté procesy preskúmania uvedené v odsekoch 1 a 2, každá strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej vnútroštátnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia.

4. [Okrem toho], bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia odseku 1, postupy uvedené v odsekoch 1, 2 a 3 zabezpečia zodpovedajúcu a účinnú nápravu vrátane prikázaných úlav [vrátane predbežných právnych opatrení – *neoficiálny preklad*], ak sú vhodné, a musia byť primerané, spravodlivé, včasné a nie nedostupne drahé. ...

5. S cieľom posilniť účinnosť ustanovení tohto článku každá strana zabezpečí, aby bola verejnosť informovaná o prístupe k správne a súdne preskúmaniu, a zväží vytvorenie vhodných podporných mechanizmov s cieľom odstrániť alebo znížiť finančné a iné bariéry v prístupe k spravodlivosti.“

Rumunské právo

6 Článok 56 Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (zákon č. 134/2010 o občianskom súdnom poriadku) (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 247 z 10. apríla 2015) v znení účinnom v čase skutkových okolností vo veci samej (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“) stanovuje:

„1. Účastníkom konania môže byť každá osoba, ktorá má občianske práva.

2. Na súde však môžu začať súdne konanie združenia, obchodné spoločnosti alebo iné subjekty, ktoré nemajú právnu subjektivitu, ak sú založené v súlade so zákonom.

...“

7 Článok 451 Občianskeho súdneho poriadku znie takto:

„1. Trovy konania zahŕňajú kolkové známky a súdne poplatky známky, odmeny advokátov, znalcov a odborníkov určených v súlade s § 330 ods. 3, sumy dlhované svedkom za cestovné náklady a straty, ktoré im vznikli v dôsledku ich prítomnosti na konaní, cestovné náklady a prípadne náklady na ubytovanie, ako aj všetky ostatné výdavky potrebné na riadny priebeh konania.

2. Súd môže aj bez návrhu ale s odôvodnením znížiť časť trov konania zodpovedajúcu odmene advokáta, ak sú tieto trovy zjavne neprimerané vo vzťahu k hodnote alebo zložitosti veci alebo práci vykonanej advokátom, a to aj pri zohľadnení okolností veci. Opatrenie prijaté súdom nemá vplyv na vzťah medzi advokátom a jeho klientom.

...

4. Nie je však možné znížiť výšku trov konania, pokiaľ ide o úhradu kolkovej známky, súdnej poplatky a zaplatenie súm dlhovaných svedkom podľa odseku 1.“

8 Článok 452 Občianskeho súdneho poriadku stanovuje:

„Účastník konania, ktorý navrhuje uloženie povinnosti nahradiť trovy konania, musí v súlade so zákonom stanovenými podmienkami preukázať existenciu a rozsah týchto trov konania najneskôr ku dňu skončenia prejednávania veci samej.“

9 Podľa článku 453 Občianskeho súdneho poriadku:

„1. Účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania účastníka konania, ktorý mal vo veci úspech, ak to tento účastník konania navrhne.

2. Ak sa návrhu vyhovel len čiastočne, súd určí, v akom rozsahu môže byť každému účastníkovi konania uložená povinnosť nahradiť trovy konania. V prípade potreby môžu sudcovia rozhodnúť o vzájomnom započítaní trov konania.“

10 Článok 1 Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (zákon č. 554/2004 o konaní vo veciach správneho súdництва) (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 1154 zo 7. decembra 2004) v znení účinnom v čase skutkových okolností vo veci samej (ďalej len „zákon o konaní vo veciach správneho súdництва“) stanovuje:

„1. Osoba, ktorá sa domnieva, že jej verejný orgán spôsobil škodu, pokiaľ ide o jej práva alebo legitímne záujmy, správnym aktom alebo tým, že nedošlo k spracovaniu žiadosti v lehote stanovenej na tento účel zákonom, sa môže obrátiť na príslušný správny súd, aby sa domáhala zrušenia aktu, priznania uvádzaného práva alebo legitímneho záujmu a náhrady vzniknutej škody. Legitímny záujem môže byť súkromný alebo verejný.

2. Osoba, ktorá utrpela škodu, pokiaľ ide o jej práva alebo legitímne záujmy, správnym aktom individuálneho rozsahu, ktorý bol adresovaný inému právnomu subjektu, sa môže tiež obrátiť na správny súd.

...“

11 Článok 2 ods. 1 zákona o konaní vo veciach správneho súdництва stanovuje:

„Na účely tohto zákona sa uplatňujú tieto pojmy a výrazy:

...

p) súkromný legitímny záujem – možnosť domáhať sa určitého správania vzhľadom na realizáciu stanoveného predvídateľného budúceho subjektívneho nároku;

r) verejný legitímny záujem – záujem týkajúci sa právneho systému a ústavnej demokracie, záruky základných práv, slobôd a povinností občanov, uspokojovanie potrieb spoločnosti, plnenie právomocí orgánov verejnej moci;

s) dotknuté spoločenské organizácie – mimovládne štruktúry, odbory, združenia, nadácie a podobné subjekty, ktorých cieľom je ochrana práv rôznych kategórií občanov, resp. riadne fungovanie služieb verejnej správy;

...“

12 Článok 8 ods. 1a zákona o konaní vo veciach správneho súdництва stanovuje:

„Fyzické a právnické osoby založené podľa súkromného práva môžu podať žalobu na ochranu verejného legitímneho záujmu len subsidiárne, ak ujma na verejnom legitímnom záujme logicky súvisí s porušením subjektívneho práva alebo súkromného legitímneho záujmu.“

13 Článok 196 ods. 3 Statutul profesiei de avocat (štatút advokátskej profesie) (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 898 z 3. decembra 2011) znie:

„V prípade sporov vyplývajúcich z výkonu profesijnej činnosti môže občianska profesijná spoločnosť konať pred súdom ako žalobca alebo žalovaný, aj keď nemá právnu subjektivitu.“

14 Podľa článku 20 ods. 5 a 6 Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția Mediului (mimoriadne nariadenie vlády č. 195/2005 v oblasti ochrany životného prostredia) (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 1196 z 30. decembra 2005, ďalej len „OUG č. 195/2005“):

„5. Prístup verejnosti k spravodlivosti sa uskutočňuje v súlade s účinnými právnymi predpismi.

6. Mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia majú právo začať súdne konanie v záležitostiach životného prostredia a majú aktívnu legitimáciu v záležitostiach životného prostredia.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

15 Žalobou podanou na Tribunalul Cluj (Vyšší súd Kluž, Rumunsko) v októbri 2018 sa občianska profesijná spoločnosť advokátov AB & CD domáhala zrušenia rôznych správnych aktov prijatých rumunskými orgánmi na účely výstavby skládky v obci Pojorâta, a to územného plánu zo 16. septembra 2009 a stavebného povolenia z 3. októbra 2012.

16 Na podporu svojej žaloby AB & CD poukázala najmä na článok 35 rumunskej Ústavy týkajúci sa práva na zdravé životné prostredie, ako aj viaceré ustanovenia OUG č. 195/2005 a Hotărârea de Guvernului nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe (rozhodnutie vlády č. 1076/2004 o stanovení postupu environmentálneho posudzovania plánov a programov), zatiaľ čo žalované tvrdili, že predmetná skládka spĺňa všetky technické požiadavky vyplývajúce zo smernice Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov (Ú. v. ES L 182, 1999, s. 1; Mim. vyd. 15/004, s. 228).

17 Okrem toho žalované vzniesli tri námietky neprípustnosti.

18 Na jednej strane podľa rumunského práva AB & CD nemá právnu subjektivitu a nemôže začať súdne konanie, s výnimkou sporov vyplývajúcich z výkonu jej profesijnej činnosti, čo nie je prípad prejednávanej veci. Na druhej strane, keďže sa táto občianska profesijná spoločnosť advokátov nedovoľavala porušenia svojich subjektívnych práv alebo svojich súkromných legitímnych záujmov, nepreukázala ani svoju aktívnu legitimáciu, ani svoj záujem na konaní proti predmetným správnym aktom.

19 Rozsudkom zo 7. februára 2019 Tribunalul Cluj (Vyšší súd Kluž) zamietol námietku neprípustnosti týkajúcu sa procesnej spôsobilosti spoločnosti AB & CD. Naproti tomu vyhovel ďalším dvom námietkam neprípustnosti z dôvodu, že AB & CD nepreukázala svoju aktívnu legitimáciu a svoj záujem na konaní. Zo zákona o konaní vo veciach správneho súdnictva totiž vyplýva, že žalobca sa môže odvolávať na verejný záujem len subsidiárne, ak ujma na tomto záujme vyplýva z porušenia súkromného práva alebo súkromného legitímneho záujmu. AB & CD ako občianska profesijná spoločnosť advokátov pritom nepoukazovala na žiadne porušenie súkromného legitímneho záujmu. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania teda vyplýva, že tieto dve posledné uvedené výnimky boli preskúmané spoločne, keďže AB & CD nemá aktívnu legitimáciu, keďže nepreukázala súkromný legitímny záujem.

20 AB & CD podala odvolanie na Curtea de Apel Cluj (Odvolací súd Kluž, Rumunsko). Consiliul Județean Suceava (Krajská rada v Suceave, Rumunsko) podala vzájomné odvolanie, ktorým napadla zamietnutie námietky neprípustnosti založenej na nedostatku procesnej spôsobilosti.

21. Rozsudkom Înalta Curte de Casație și Justiție (Najvyšší kasačný súd, Rumunsko), ktorý vyhovel návrhu Krajskej rady v Suceave, aby bol Curtea de Apel Cluj (Odvolací súd Kluž) zbavený právomoci, boli tieto odvolania postúpené Curtea de Apel Târgu Mureș (Odvolací súd Târgu Mureș, Rumunsko), t. j. vnútroštátnemu súdu, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.
22. Tento vnútroštátny súd uvádza, že v prejednávanej veci je povinný uplatniť článok 20 OUG č. 195/2005. Podľa odseku 5 tohto článku sa prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia uskutočňuje v súlade s „účinnými právnymi predpismi“, zatiaľ čo podľa odseku 6 uvedeného článku sa na žaloby mimovládnych organizácií podporujúcich ochranu životného prostredia uplatňuje osobitný režim.
23. Je nesporné, že na AB & CD sa nevzťahuje režim stanovený pre tieto organizácie, a že v dôsledku toho sa prípustnosť jej žaloby proti predmetným správny aktom a najmä otázka, či má aktívnu legitimáciu, posudzuje vzhľadom na všeobecné pravidlá zákona o konaní vo veciach správneho súdnictva.
24. Z tohto zákona vyplýva, že rumunský zákonodarca si zvolil „subjektívny“ spor, čo znamená, že žalobca musí v prvom rade uplatňovať vlastný záujem, a to „súkromný legitímny záujem“, ako je uvedený v článku 2 ods. 1 písm. p) uvedeného zákona. Až následne sa žalobca po tom, čo preukázal existenciu takéhoto vlastného záujmu, môže odvolávať aj na „verejný legitímny záujem“.
25. Naproti tomu podľa článku 20 ods. 6 OUG č. 195/2005 mimovládne organizácie na ochranu životného prostredia nie sú povinné preukázať súkromný legitímny záujem, a teda majú prístup k spravodlivosti v rámci objektívneho sporu.
26. Všetky tieto ustanovenia odrážajú ustanovenia článku 9 ods. 2 Aarhuského dohovoru, ktorý upravuje prístup k spravodlivosti „dotknutej verejnosti“, teda v súlade s článkom 2 ods. 5 tohto dohovoru „verejnos[ti], ktorá je alebo by mohla byť ovplyvnená rozhodovacím procesom týkajúcim sa životného prostredia“.
27. Z toho vyplýva, že AB & CD na účely preukázania aktívnej legitimácie mala preukázať súkromný legitímny záujem alebo existenciu právnej situácie priamo spojenej s jej predmetom činnosti, a to preukázaním, že bola predmetnými správnymi aktmi dotknutá.
28. Vnútroštátny súd má pochybnosti o tom, či v spore v oblasti životného prostredia môže byť takáto požiadavka v súlade s právom Únie, a najmä s článkom 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru.
29. Okrem toho tento súd uvádza, že pokiaľ ide o občianske profesijné spoločnosti advokátov, ktoré nemajú právnu subjektivitu, ako je AB & CD, článok 196 ods. 3 štatútu advokátskej profesie im priznáva právo konať pred súdom ako žalobca alebo žalovaný len v sporoch vyplývajúcich z výkonu profesijnej činnosti.
30. V prejednávanej veci AB & CD nepoukázala na porušenie svojich vlastných práv, ale na verejný záujem a práva advokátov, ktorí sú jej členmi, pričom tvrdila, že skládka Pojorâta má na týchto posledných uvedených, a potenciálne na zdravie osôb žijúcich v dotknutom regióne, ako aj na cestovný ruch, značný vplyv. V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd pýta, či článok 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru priznáva AB & CD aktívnu legitimáciu na podanie žaloby proti predmetným správnymi aktom.

- 31 Napokon vnútroštátny súd uvádza, že AB & CD tvrdí, že existuje riziko, že jej budú uložené tak nedostupne vysoké trovy konania, a že rumunské právo neumožňuje predvídať výšku trov konania, ktoré by mohla znášať.
- 32 V tejto súvislosti článku 451 až 453 Občianskeho súdneho poriadku všeobecne upravujú otázku trov konania. Zahŕňajú najmä súdne výdavky a odmeny advokátov. Účastníkovi, ktorý nemal vo veci úspech, možno uložiť povinnosť nahradiť trovy konania, ak to navrhne účastník konania, ktorý mal vo veci úspech. V prípade, že je odmena advokáta zjavne neprimeraná vzhľadom na zložitosť veci alebo prácu vykonanú advokátom, konajúci súd môže znížiť časť trov konania zodpovedajúcu odmene advokáta.
- 33 Vnútroštátny súd sa snaží zistiť, či sú tieto pravidlá rumunského práva v súlade s požiadavkou stanovenou v článku 9 ods. 4 Aarhuského dohovoru, aby súdne konania vo veciach životného prostredia neboli nedostupne drahé. Okrem toho nie je isté, či články 451 až 453 Občianskeho súdneho poriadku obsahujú dostatočné kritériá umožňujúce osobe založenej podľa súkromného práva posúdiť a predvídať vysoké trovy konania.
- 34 Za týchto podmienok Curtea de Apel Târgu Mureș (Odvolací súd Târgu Mureș) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Majú sa článok 47 prvý odsek Charty základných práv Európskej únie [(ďalej len ‚Charta‘] v spojení s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ a článok 2 [ods.] 4 v spojení s článkom 9 ods. 3 [Aarhuského] dohovoru vykladať v tom zmysle, že právnická osoba, akou je občianska profesijná spoločnosť advokátov, ktorá sa nedovoľáva porušenia žiadneho práva alebo vlastného záujmu samotnej právnickej osoby, ale porušenia práv a záujmov fyzických osôb, advokátov, ktorí tvoria túto formu organizácie povolania, spadá pod pojem ‚verejnosť‘, a možno takúto právnickú osobu prirovnať v zmysle článku 2 [ods.] 4 dohovoru k skupine fyzických osôb konajúcich prostredníctvom združenia alebo organizácie?
2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, so zreteľom na ciele článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru a na cieľ účinnej súdnej ochrany práv priznaných právom Únie, majú sa článok 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru a článok 47 prvý a druhý odsek [Charty] v spojení s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ vykladať v tom zmysle, že bránia ustanoveniu vnútroštátneho práva, ktoré podmieňuje prístup k spravodlivosti takejto občianskej profesijnej spoločnosti advokátov preukázaním vlastného záujmu alebo skutočnosti, že zámerom podanej žaloby je ochrana právnej situácie, ktorá priamo súvisí so samotným účelom, pre ktorý bola táto organizačná forma, v tomto prípade občianska spoločnosť advokátov, zriadená?
3. V prípade kladnej odpovede na prvú a druhú otázku alebo bez ohľadu na odpovede na predchádzajúce dve otázky, majú sa článok 9 ods. 3, 4 a 5 Aarhuského dohovoru a článok 47 prvý a druhý odsek [Charty] v spojení s článkom 19 ods. 1 druhým pododsekom ZEÚ vykladať v tom zmysle, že [požiadavka, aby] primeraný a účinný prostriedok nápravy, vrátane prijatia súdneho rozhodnutia ‚n[ebol] nedostupne drahý‘, predpokladá pravidlá a/alebo kritériá obmedzenia nákladov, ktoré má znášať neúspešný účastník konania, v tom zmysle, že vnútroštátny súd musí zabezpečiť splnenie požiadavky, aby náklady neboli nedostupne drahé, pričom sa zohľadní záujem osoby, ktorá sa domáha ochrany svojich práv, ako aj všeobecný záujem na ochrane životného prostredia?“

Konanie na Súdnom dvore

- 35 Vnútroštátny súd navrhol, aby Súdny dvor prejednal tento návrh na začatie prejudiciálneho konania v skrátenej konaní podľa článku 105 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora, keďže konanie pred vnútroštátnymi súdmi prebieha od 3. októbra 2018.
- 36 Predseda Súdneho dvora po vypočutí sudcu spravodajcu a generálnej advokátky tento návrh zamietol rozhodnutím z 10. júna 2022. Okolnosť, že vnútroštátny súd je povinný vynaložiť všetko úsilie na zabezpečenie rýchleho prejednanie veci samej, sama osebe nepostačuje na odôvodnenie použitia skrátenej konania (pozri v tomto zmysle uznesenie predsedu Súdneho dvora z 31. júla 2017, Mobit, C-350/17 a C-351/17, EU:C:2017:626, bod 6 ako aj citovanú judikatúru).

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 37 Komisia vo svojich písomných pripomienkach vyjadrila pochybnosti o jasnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania z dôvodu neúplného opisu žalobných dôvodov, ktoré uvádza AB & CD na podporu svojej žaloby a práv, ktoré jej vyplývajú z práva Únie, zo strany vnútroštátneho súdu.
- 38 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie, položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť a ktorých správnosť Súdnemu dvoru neprináleží preverovať, platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sú mu položené (rozsudok z 25. mája 2023, WertInvest Hotelbetrieb, C-575/21, EU:C:2023:425, bod 30, ako aj citovaná judikatúra).
- 39 Svojimi otázkami vnútroštátny súd žiada Súdny dvor o výklad Aarhuského dohovoru a snaží sa najmä zistiť, či sa AB & CD môže dovoliavať práva podať právny prostriedok nápravy, zaručeného článkom 9 ods. 3 tohto dohovoru.
- 40 Na základe tohto ustanovenia „každá strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej vnútroštátnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne konaniu umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb a orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom v oblasti životného prostredia“.
- 41 Ako uviedla generálna advokátka v bodoch 32 až 34 svojich návrhov, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že spor vo veci samej zahŕňa preskúmanie zákonnosti správnych aktov z hľadiska povinností, ktoré v oblasti skládkovania odpadu vyplývajú zo smernice 1999/31. Z toho vyplýva, že tento spor sa týka dodržiavania „vnútroštátneho práva v oblasti životného prostredia“ uvedeného v článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru a patrí do vecnej pôsobnosti tohto ustanovenia [pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. novembra 2022, Deutsche Umwelthilfe (Typové schválenie motorových vozidiel), C-873/19, EU:C:2022:857, body 50, 56 a 58].
- 42 V dôsledku toho je tento návrh na začatie prejudiciálneho konania prípustný.

O druhej otázke

- 43 Svojou druhou otázkou, ktorú treba preskúmať ako prvú, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej sa inému právnenému subjektu, než je mimovládna organizácia na ochranu životného prostredia, priznáva aktívna legitímácia na podanie žaloby proti správnenému aktu, ktorý mu nie je určený, iba vtedy, ak namieta porušenie súkromného legitímneho záujmu alebo záujmu súvisiaceho s právnou situáciou, ktorá priamo súvisí s jeho predmetom činnosti.
- 44 Na úvod treba uviesť, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že podľa článkov 1, 2 a 8 zákona o konaní vo veciach správneho súdnictva poškodená osoba, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu založenú podľa súkromného práva, alebo o spoločenskú organizáciu, musí namietať porušenie vlastného záujmu, teda súkromného legitímneho záujmu. Pokiaľ ide konkrétne o občiansku profesijnú spoločnosť advokátov bez právnej subjektivity, akou je AB & CD, vnútroštátny súd sa tiež odvoláva na článok 196 ods. 3 štatútu advokátskej profesie, podľa ktorého môže takáto spoločnosť konať pred súdom len na ochranu záujmov priamo súvisiacich s jej predmetom činnosti, konkrétne s výkonom profesijnej činnosti. Na takéto vlastné záujmy sa v podstate môžu odvolávať najmä osoby, ktoré sú alebo by mohli byť dotknuté správnym aktom.
- 45 Okrem toho je potrebné rozlišovať medzi súkromnými legitímnymi záujmami a verejnými legitímnymi záujmami. Žalobca sa môže na verejný legitímny záujem odvolávať len vtedy, ak preukáže v prvom rade súkromný legitímny záujem.
- 46 V oblasti životného prostredia je výnimka z tohto pravidla stanovená v článku 20 ods. 6 OUG č. 195/2005 pre mimovládne organizácie podporujúce ochranu životného prostredia. Toto ustanovenie im umožňuje odvolávať sa predovšetkým na verejný legitímny záujem bez toho, aby museli preukázať súkromný legitímny záujem.
- 47 V prejednávanej veci je nesporné, že občiansku profesijnú spoločnosť advokátov AB & CD, žalobkyňu vo veci samej, nemožno považovať za takúto organizáciu na ochranu životného prostredia, a že v dôsledku toho podľa vnútroštátneho práva patrí do kategórie žalobcov, ktorí majú aktívnu legitímáciu, len ak preukážu súkromný legitímny záujem.
- 48 V tejto súvislosti z návrhu na začatie prejudiciálneho konania tiež vyplýva, že AB & CD sa v rámci svojej žaloby proti správnym aktom, o ktoré ide vo veci samej, a to územnému plánu zo 16. septembra 2009 a stavebnému povoleniu z 3. októbra 2012, nedovoľovala porušenia svojich vlastných práv, a najmä že nepreukázala súkromný legitímny záujem, ani záujem súvisiaci s právnou situáciou, ktorá priamo súvisí s jej predmetom činnosti. Z toho vyplýva, že nemá aktívnu legitímáciu pred vnútroštátnym súdom. Písomné pripomienky predložené Súdnemu dvoru, ako aj prednesy vypočuté na pojednávaní 4. mája 2023 potvrdili, že ani táto občianska profesijná spoločnosť advokátov, ani skupina osôb, ktoré ju tvoria, nemajú konkrétnu väzbu s projektom, ktorého sa týkajú správne akty, o ktoré ide vo veci samej, a že táto skupina osôb nepreukázala súkromný legitímny záujem.
- 49 Práve v tomto kontexte treba položiť druhú otázku, ktorou sa vnútroštátny súd snaží zistiť, či sa má článok 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru vykladať v tom zmysle, že bráni ustanoveniu vnútroštátneho práva, ktoré podmieňuje prípustnosť žaloby preukázaním súkromného legitímneho záujmu a ktorého uplatnenie by v prejednávanej veci viedlo k neprípustnosti žaloby, ktorú podala AB & CD.

- 50 Na úvod treba pripomenúť, že z tohto ustanovenia a najmä zo skutočnosti, že podľa jeho znenia môžu právne prostriedky nápravy, ktoré sú v ňom uvedené, podliehať „podmienkam“, vyplýva, že členské štáty môžu v rámci výkonu voľnej úvahy, ktorá im je v tejto súvislosti ponechaná, stanoviť pravidlá procesného práva týkajúce sa podmienok, ktoré musia byť splnené na uplatnenie takýchto právnych prostriedkov nápravy [rozsudok z 8. novembra 2022, Deutsche Umwelthilfe (Typové schválenie motorových vozidiel), C-873/19, EU:C:2022:857, bod 63 a citovaná judikatúra].
- 51 Pokiaľ ide ďalej o rozsah tejto voľnej úvahy, Súdny dvor rozhodol, že podľa samotného článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru podmienky, ktoré môžu členské štáty stanoviť vo svojom vnútroštátnom práve, sa týkajú určenia okruhu osôb, ktoré majú právo podať právny prostriedok nápravy, a nie určenia predmetu právneho prostriedku nápravy v rozsahu, v akom sa týka porušenia ustanovení vnútroštátneho práva v oblasti životného prostredia [pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. novembra 2022, Deutsche Umwelthilfe (Typové schválenie motorových vozidiel), C-873/19, EU:C:2022:857, bod 64].
- 52 Okrem toho v systéme zavedenom Aarhuským dohovorom článok 9 ods. 2 tohto dohovoru stanovuje právo podať právny prostriedok nápravy proti aktom uvedeným v článku 6 tohto dohovoru v prospech obmedzeného okruhu osôb, a to členov „dotknutej“ verejnosti uvedených v článku 2 ods. 5 uvedeného dohovoru.
- 53 Článok 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru má širšiu pôsobnosť, keďže sa vzťahuje na širšiu kategóriu aktov a rozhodnutí a je určený členom „verejnosti“ vo všeobecnosti. Naproti tomu toto ustanovenie priznáva členským štátom väčšiu mieru voľnej úvahy, keď stanovujú kritériá umožňujúce určiť spomedzi všetkých členov verejnosti skutočných nositeľov práva podať právny prostriedok nápravy, ktoré stanovuje (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 14. januára 2021, Stichting Varkens in Nood a i., C-826/18, EU:C:2021:7, body 36, 37 a 62).
- 54 Ako však vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, právo podať právny prostriedok nápravy, stanovené v článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, by bolo zbavené akéhokoľvek potrebného účinku, ak by stanovením takýchto kritérií bolo niektorým kategóriám „členov verejnosti“ odopreté akékoľvek právo podať právny prostriedok nápravy (rozsudok zo 14. januára 2021, Stichting Varkens in Nood a i., C-826/18, EU:C:2021:7, bod 50, ako aj citovaná judikatúra).
- 55 Napokon treba ešte uviesť, ako uviedla generálna advokátka v bode 61 svojich návrhov, že z dokumentu uverejneného Európskou hospodárskou komisiou Organizácie Spojených národov pre Európu, nazvaného „Aarhuský dohovor, komentár k uplatňovaniu“ (druhé vydanie, 2014) vyplýva, že zmluvné strany „nie sú povinné zaviesť vo svojom vnútroštátnom právnom systéme určitú formu ľudovej žaloby (*actio popularis*) s tým účinkom, že každý môže napadnúť každé rozhodnutie, úkon alebo opomenutie týkajúce sa životného prostredia“.
- 56 V prejednávanej veci, ako bolo uvedené v bodoch 44 až 46 tohto rozsudku, podľa ustanovení zákona o konaní vo veciach správneho súdnictva majú iní žalobcovia než združenia na ochranu životného prostredia aktívnu legitímáciu na podanie žaloby proti správne mu aktu, ktorý im nie je určený, len ak preukážu vlastný „súkromný legitímny záujem“, čo je najmä prípad, keď sú alebo môžu byť takýmto aktom dotknutí.
- 57 V tejto súvislosti treba v prvom rade konštatovať, že táto podmienka stanovená rumunským právom umožňuje určiť skutočných nositeľov práva podať právny prostriedok nápravy zakotveného v článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru bez obmedzenia predmetu právneho prostriedku nápravy.

- 58 V druhom rade sa nezdá, že by na základe uvedenej podmienky bolo niektorým „kategóriám“ členov verejnosti odopreté akékoľvek právo podať právny prostriedok nápravy. Naopak potreba preukázať súkromný legitímny záujem má za následok len neprípustnosť právnych prostriedkov nápravy u osôb, ktoré nemajú konkrétnu väzbu so správnym aktom, ktorý chcú napadnúť. Rumunský zákonodarca tak zabránil vzniku ľudovej žaloby bez toho, aby neprimerane obmedzil prístup k spravodlivosti.
- 59 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor v súvislosti s článkom 11 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 2012, s. 1), ktorým sa vykonáva článok 9 ods. 2 Aarhuského dohovoru, rozhodol, že vnútroštátny zákonodarca môže obmedziť okruh práv, na ktorých porušenie sa môže odvolávať jednotliviec v rámci žaloby podľa tohto článku 11, len na subjektívne práva, to znamená individuálne práva (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. mája 2020, Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18, EU:C:2020:391, bod 57 a citovanú judikatúru).
- 60 Tieto úvahy platia o to viac, pokiaľ ide o vykonanie článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru. Ako bolo uvedené v bode 53 tohto rozsudku, toto ustanovenie priznáva členským štátom väčšiu mieru voľnej úvahy pri stanovení kritérií umožňujúcich určiť skutočných nositeľov práva podať právny prostriedok nápravy, ktoré je v tomto článku stanovené, ako pri vykonávaní článku 9 ods. 2 tohto dohovoru.
- 61 V treťom a poslednom rade podmienka týkajúca sa preukázania súkromného legitímneho záujmu sa neuplatňuje v prípade združenia na ochranu životného prostredia uznaných rumunským právom. Tieto združenia sú schopné brániť verejný záujem bez toho, aby museli preukázať, že boli osobne dotknuté.
- 62 Za týchto podmienok treba konštatovať, s výhradou overení prislúchajúcich vnútroštátnemu súdu, že sa zdá, že požiadavkám stanoveným v bodoch 50 až 55 tohto rozsudku zodpovedá podmienka, ktorá podmieňuje aktívnu legitimáciu iných žalobcov, než sú združenia na ochranu životného prostredia, na napadnutie správneho aktu, ktorý im nie je určený, preukázaním súkromného legitímneho záujmu.
- 63 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej sa inému právnenému subjektu, než je mimovládna organizácia na ochranu životného prostredia, priznáva aktívna legitimácia na podanie žaloby proti správnenému aktu, ktorý mu nie je určený, iba vtedy, ak namieta porušenie súkromného legitímneho záujmu alebo záujmu súvisiaceho s právnou situáciou, ktorá priamo súvisí s jeho predmetom činnosti.

O prvej otázke

- 64 V prejednávanej veci, ako vyplýva z bodu 47 tohto rozsudku, je nesporné, že v rámci žaloby proti sporným aktom, o ktoré ide vo veci samej, musí AB & CD na preukázanie svojej aktívnej legitimácie preukázať záujem súvisiaci s právnou situáciou, ktorá priamo súvisí s jej predmetom činnosti alebo, podobne ako skupina osôb tvoriacich túto spoločnosť, súkromný legitímny záujem.

- 65 Ako bolo uvedené v bode 48 tohto rozsudku, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že AB & CD ani skupina osôb, ktoré ju tvoria, v rámci tejto žaloby nepreukázali súkromný legitímny záujem a že AB & CD nepreukázala záujem spojený s právnou situáciou, ktorá priamo súvisí s jej predmetom činnosti.
- 66 Z toho vyplýva, že vzhľadom na odpoveď na druhú otázku už nie je potrebné odpovedať na prvú otázku, ktorou sa vnútroštátny súd snaží zistiť, či AB & CD spadá pod pojem „verejnosť“, teda do okruhu osôb uvedených v článku 2 ods. 4 Aarhuského dohovoru, ktoré sa môžu za predpokladu dodržania podmienok stanovených členskými štátmi domáhať práva podať právny prostriedok nápravy zaručeného v článku 9 ods. 3 tohto dohovoru.

O tretej otázke

- 67 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 9 ods. 4 a 5 Aarhuského dohovoru v spojení s článkom 47 Charty vykladať v tom zmysle, že na účely zabezpečenia dodržania požiadavky, aby súdne konania neboli nedostupne drahé, musí súd, ktorý má rozhodnúť o uložení povinnosti nahradiť trovy konania účastníkovi konania, ktorý nemal úspech v spore v oblasti životného prostredia, zohľadniť záujem tohto účastníka konania a všeobecný záujem spojený s ochranou životného prostredia.
- 68 Na úvod treba pripomenúť, že v bode 41 tohto rozsudku bolo preukázané, že spor vo veci samej sa z vecného hľadiska týka dodržiavania vnútroštátneho práva životného prostredia uvedeného v článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru, a teda patrí do vecnej pôsobnosti tohto ustanovenia.
- 69 Okrem toho Súdny dvor už rozhodol, že odsek 4 tohto článku, ktorý spresňuje vlastnosti, ktoré majú mať právne prostriedky nápravy, a najmä to, že právne prostriedky nápravy nesmú byť nedostupne drahé, sa výslovne vzťahuje na právne prostriedky nápravy uvedené v odseku 3 toho istého článku (rozsudok z 15. marca 2018, North East Pylon Pressure Campaign a Sheehy, C-470/16, EU:C:2018:185, bod 48).
- 70 V dôsledku tohto treba na požiadavku stanovenú v Aarhuskom dohovore, aby určité súdne konania neboli nedostupne drahé, prihliadať tak, že sa vzťahuje na také konania, o aké ide vo veci samej, pretože sa na základe vnútroštátneho práva životného prostredia snaží napadnúť územný plán a stavebné povolenie (pozri analogicky rozsudok z 15. marca 2018, North East Pylon Pressure Campaign a Sheehy, C-470/16, EU:C:2018:185, bod 49).
- 71 Treba spresniť, že takáto požiadavka sa uplatňuje bez ohľadu na výsledok sporu vo veci samej, aj keď sa žaloba žalobcu vo veci samej zamietne ako neprípustná z dôvodu nedostatku aktívnej legitímácie alebo záujmu na konaní. Nič to totiž nemení na skutočnosti, ako bolo pripomenuté v bode 68 tohto rozsudku, že spor vo veci samej patrí do vecnej pôsobnosti článku 9 ods. 3 Aarhuského dohovoru.
- 72 Pokiaľ ide o vec samu, treba pripomenúť, že požiadavka, aby súdne konania v oblasti životného prostredia neboli nedostupne drahé, nijako nezakazuje vnútroštátnym súdom uložiť žalobcovi povinnosť nahradiť trovy konania. Výslovne to vyplýva z článku 3 ods. 8 Aarhuského dohovoru, ktorý spresňuje, že nie je ovplyvnené právo vnútroštátnych súdov priznať v súdnom konaní primeranú náhradu trov konania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. marca 2018, North East Pylon Pressure Campaign a Sheehy, C-470/16, EU:C:2018:185, bod 60 ako aj citovanú judikatúru).

- 73 Treba tiež pripomenúť, že požiadavka, aby trovy konania neboli nedostupne drahé, sa týka všetkých finančných nákladov vyplývajúcich z účasti na súdnom konaní, a že v dôsledku toho sa nedostupne drahá povaha musí posudzovať ako celok s prihliadnutím na všetky náklady, ktoré znáša dotknutý účastník konania (pozri analogicky rozsudok z 11. apríla 2013, Edwards a Pallikaropoulos, C-260/11, EU:C:2013:221, body 27 a 28 ako aj citovanú judikatúru).
- 74 V tejto súvislosti treba zohľadniť tak záujem osoby, ktorá si želá brániť svoje práva, ako aj všeobecný záujem spojený s ochranou životného prostredia. Toto posúdenie preto nemôže byť vykonané len vo vzťahu k ekonomickej situácii dotknutej osoby, ale musí spočívať aj na objektívnej analýze výšky trov konania, a to o to viac, že jednotlivci a združenia sú prirodzene povolaní zohrávať aktívnu úlohu pri ochrane životného prostredia. Trovy konania tak ani nemôžu presiahnuť finančné možnosti dotknutej osoby, ani sa v každom prípade nemôžu zdať objektívne neprimerané (pozri analogicky rozsudok z 11. apríla 2013, Edwards a Pallikaropoulos, C-260/11, EU:C:2013:221, body 39 a 40).
- 75 Ďalej môže súd zohľadniť situáciu predmetných účastníkov konania, primeranú možnosť úspechu navrhovateľa, závažnosť konania pre navrhovateľa a pre ochranu životného prostredia, zložitosť uplatniteľného práva a konania, ako aj prípadnú nerozvážnu povahu návrhu v rôznych štádiách konania (pozri analogicky rozsudok z 11. apríla 2013, Edwards a Pallikaropoulos, C-260/11, EU:C:2013:221, bod 42 ako aj citovanú judikatúru).
- 76 Pokiaľ ide o dôsledky, ktoré musí vnútroštátny súd vyvodiť z tohto výkladu článku 9 ods. 4 Aarhuského dohovoru v spore, o aký ide vo veci samej, treba pripomenúť, že toto ustanovenie neobsahuje nepodmienujúcu a dostatočne presnú povinnosť takej povahy, aby priamo upravovala právne postavenie jednotlivcov, a preto nemá priamy účinok (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. marca 2018, North East Pylon Pressure Campaign a Sheehy, C-470/16, EU:C:2018:185, body 52 a 53 ako aj citovanú judikatúru).
- 77 To isté platí pre článok 9 ods. 5 tohto dohovoru, podľa ktorého zmluvné strany uvedeného dohovoru zväžia vytvorenie vhodných podporných mechanizmov s cieľom odstrániť alebo znížiť finančné a iné bariéry v prístupe k spravodlivosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. júla 2016, Ordre des barreaux francophones et germanophone a i., C-543/14, EU:C:2016:605, bod 55).
- 78 Treba však poznamenať, že tieto ustanovenia, hoci nemajú priamy účinok, majú za cieľ umožniť zabezpečiť účinnú ochranu životného prostredia (rozsudok z 15. marca 2018, North East Pylon Pressure Campaign a Sheehy, C-470/16, EU:C:2018:185, bod 53).
- 79 Okrem toho požiadavka „nie nedostupne drahých“ trov konania vyplýva v oblasti životného prostredia z dodržiavania práva na účinný prostriedok nápravy zakotveného v článku 47 Charty, ako aj zo zásady efektivity, podľa ktorej procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, nesmú prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré priznáva právny poriadok Únie (rozsudok z 11. apríla 2013, Edwards a Pallikaropoulos, C-260/11, EU:C:2013:221, bod 33 ako aj citovaná judikatúra).
- 80 Vzhľadom na obmedzené informácie obsiahnuté v návrhu na začatie prejudiciálneho konania Súdny dvor nemôže určiť, v akom rozsahu článku 451 až 453 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré všeobecne upravujú otázku trov konania v rumunskom práve a ktoré sa zdajú byť uplatniteľné na spor vo veci samej, umožňujú vnútroštátnemu súdu vykonať celkové posúdenie

trov konania, ktoré vznikli dotknutému účastníkovi konania, a zohľadniť pri rozhodovaní o trovách konania kritériá uvedené v bodoch 74 a 75 tohto rozsudku. Okrem toho sa zdá, že tento súd môže znížiť len časť trov konania, a to trovy konania zodpovedajúce odmene advokátov.

- 81 Ako v podstate uviedla generálna advokátka v bodoch 75 a 76 svojich návrhov, vzhľadom na širokú mieru voľnej úvahy, ktorou disponujú členské štáty pri vykonávaní článku 9 ods. 4 Aarhuského dohovoru, absencia podrobného stanovenia trov v sporoch v oblasti životného prostredia vo vnútroštátnej právnej úprave sa nemôže ako taká považovať za nezlučiteľnú s pravidlom, že právny prostriedok nápravy nesmie byť nedostupne drahý. Vnútroštátnemu súdu však prináleží overiť, v akom rozsahu sú existujúce mechanizmy v rumunskom práve v súlade s požiadavkami, ktoré vyplývajú z tohto článku 9 ods. 4.
- 82 V tejto súvislosti treba ešte pripomenúť, že na účely zabezpečenia účinnej súdnej ochrany v prípade, že ide o uplatnenie vnútroštátneho práva životného prostredia, ako je to v prejednávanej veci, je vnútroštátny súd povinný vykladať vnútroštátne procesné právo v čo najväčšej možnej miere v súlade s cieľom stanoveným v článku 9 ods. 4 Aarhuského dohovoru tak, že súdne konania nesmú byť nedostupne drahé (pozri v tomto zmysle rozsudky z 8. marca 2011, Lesoochrannárske zoskupenie, C-240/09, EU:C:2011:125, bod 50, ako aj z 15. marca 2018, North East Pylon Pressure Campaign a Sheehy, C-470/16, EU:C:2018:185, bod 57).
- 83 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na tretiu otázku odpovedať tak, že článok 9 ods. 4 a 5 Aarhuského dohovoru v spojení s článkom 47 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že na účely zabezpečenia dodržania požiadavky, aby súdne konania neboli nedostupne drahé, musí súd, ktorý má rozhodnúť o uložení povinnosti nahradiť trovy konania účastníkovi konania, ktorý nemal úspech v spore v oblasti životného prostredia, zohľadniť všetky okolnosti prípadu, vrátane záujmu tohto účastníka konania a všeobecného záujmu spojeného s ochranou životného prostredia.

O trovách

- 84 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

- 1. Článok 9 ods. 3 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, ktorý bol podpísaný v Aarhuse 25. júna 1998 a schválený v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2005/370/ES zo 17. februára 2005,**

sa má vykladať v tom zmysle, že:

nebráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej sa inému právnenému subjektu, než je mimovládna organizácia na ochranu životného prostredia, priznáva aktívna legitimácia na podanie žaloby proti správnenému aktu, ktorý mu nie je určený, iba vtedy, ak namieta

porušení súkromného legitímneho záujmu alebo záujmu súvisiaceho s právnou situáciou, ktorá priamo súvisí s jeho predmetom činnosti.

2. Článok 9 ods. 4 a 5 Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, podpísaný v Aarhuse 25. júna 1998 a schválený v mene Európskeho spoločenstva rozhodnutím Rady 2005/370, v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie

sa má vykladať v tom zmysle, že:

na účely zabezpečenia dodržania požiadavky, aby súdne konania neboli nedostupne drahé, musí súd, ktorý má rozhodnúť o uložení povinnosti nahradiť trovy konania účastníkovi konania, ktorý nemal úspech v spore v oblasti životného prostredia, zohľadniť všetky okolnosti prípadu, vrátane záujmu tohto účastníka konania a všeobecného záujmu spojeného s ochranou životného prostredia.

Podpisy